

**КАК И КАКВО ЧЕТАТ
МЛАДИТЕ И АКТИВНИ
БЪЛГАРИ**

2024

Паспорт на проекта

Метод на регистрация	Онлайн анкета
Целева група	Студенти и икономически активни хора
Методика на извадката	Снежна топка
Метод на дистрибуция	Инициирана и разпространена от студенти на НБУ сред техния близък социален кръг
Продължителност	До 5 минути
Типове индикатори	Затворени, полузатворени и отворени
Брой въпроси	16
Период	07.02-19.03 2024 г.

РАЗДЕЛ 1 – ОСНОВНИ ИЗВОДИ

Какво разбрахме от проучването?

Основни изводи 1/3

Участието в проучването на над 900 млади и икономически активни хора показва висок интерес към четенето и книгите.

Разпределението по възрастови групи е концентрирано в младите категории, но има и значимо участие от по-възрастни сегменти, което показва широк обхват на читателските навици.

Жените са по-активни в проучването и се отличават с различни читателски предпочитания в сравнение с мъжете.

Основните мотиви за четене са удоволствието и личностното развитие, със значително участие и на професионалното развитие.

Близо 60% от анкетираните четат книги повече от веднъж седмично, което подчертава активната читателска култура на студентите и икономически активните.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

2/3 Художествената литература се предпочита от по-голямата част от участниците, като водещи жанрове са научната фантастика и фентъзи, последвани от класиката и криминалните романи и трилъри.

Личностното развитие е най-предпочитаният жанр в нехудожествената литература, следвано от научната и историческата литература.

Препоръка от близък или колега е най-влиятелният фактор, който провокира участниците да потърсят и прочетат дадена книга, а ролята на авторитетите е различна при различните поколения, както и по пол.

Ранните читателски навици имат значително влияние върху настоящите читателски интереси и активност, с 56% от участниците, на които често им е било четено като деца.

Подаръците под формата на книги имат висок потенциал да стимулират четенето, с 90% от участниците, които са склонни да прочетат подарената им книга.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

3/3

Широко разпространено е мнението, че четенето на книги допринася положително към личностно и професионален развитие.

Възприемането на интернет като алтернативен източник за културно обогатяване е споделено от почти половината от анкетиранияте.

Въпреки нарастващата роля на дигиталните практики, традиционното четене на книги все още се мисли като съществен компонент в културното ни развитие.

Резултатите от проучването подсказват за наличието на по-широк тренд на намаляване на интереса към библиотеките, най-вече поради наличието на дигитални ресурси или промени в навиците на четене.

РАЗДЕЛ 2 – ПРОФИЛ НА ПРОУЧВАНЕТО

Кои са участниците в проучването?

АКТИВНОСТ

Над 900 студенти и икономически активни хора взеха участие в проведеното проучване посветено на четенето и книгите.

Общо бяха получени над 13 000 отговора на 16-те въпроса в анкетата. Тя беше реализиран помощта на платформата Казва.бг.

Общ брой отговори

13 279

Брой участници

936

Профил участниците по възрастова група

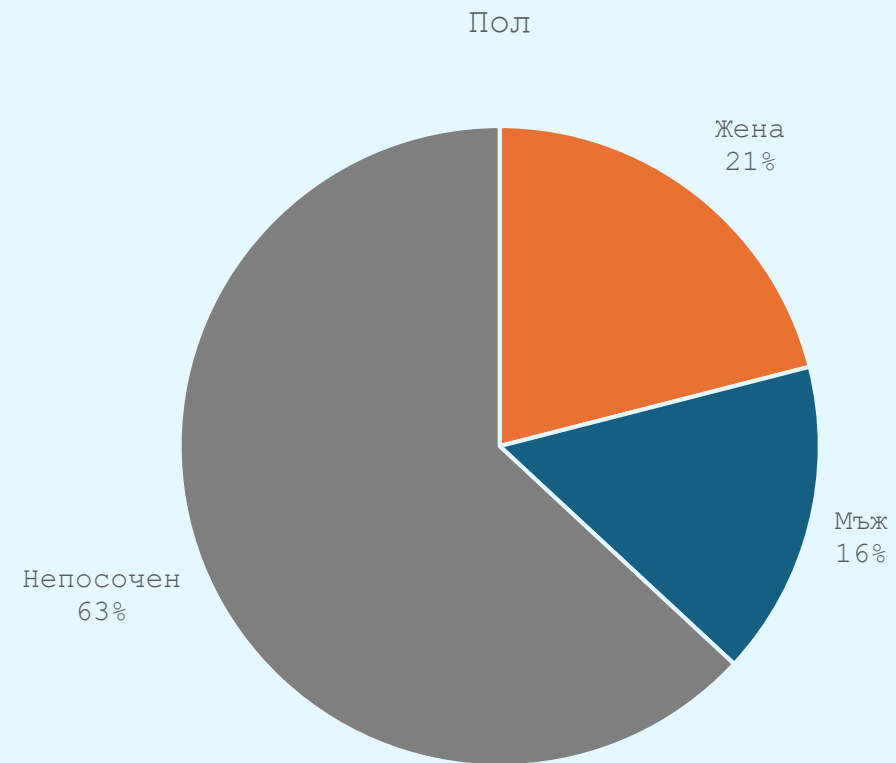
Разпределението по възрастови групи показва, че основният дял от участниците са именно до 25 г., като има представители и в по-горните сегменти. Близко 2/3 не са посочили своята възраст в анкетата.

Профил участниците по пол

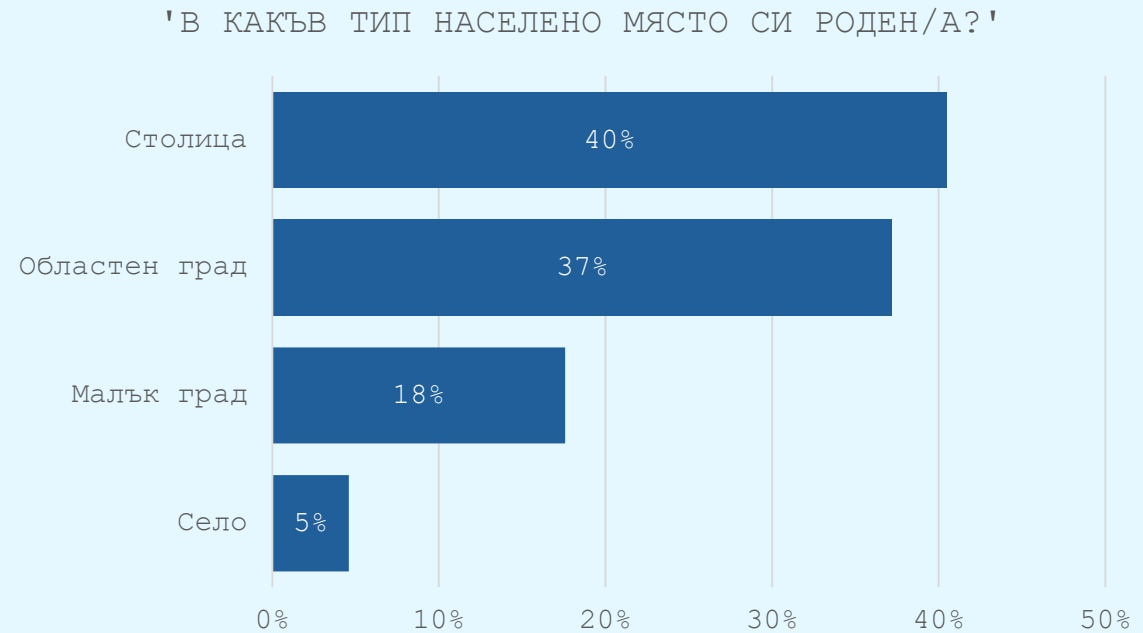
Жените са били по-активните в проучването. Като отново над 60% не са посочили своя пол.

Профил участниците по тип населено място

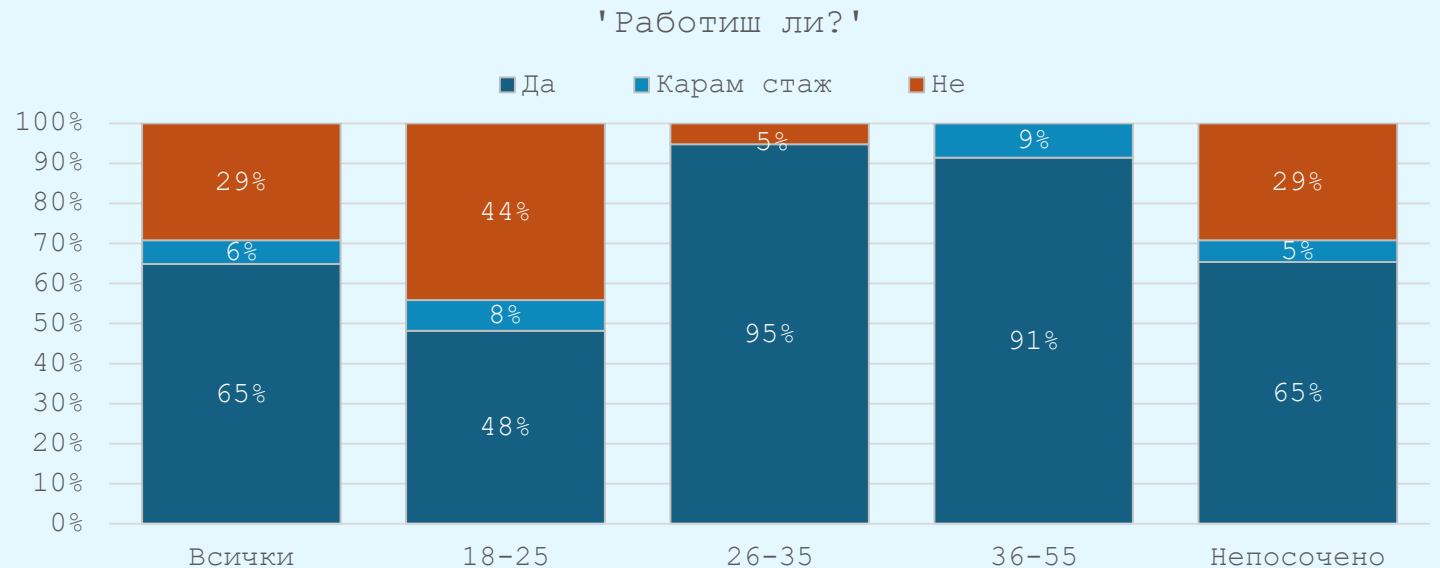
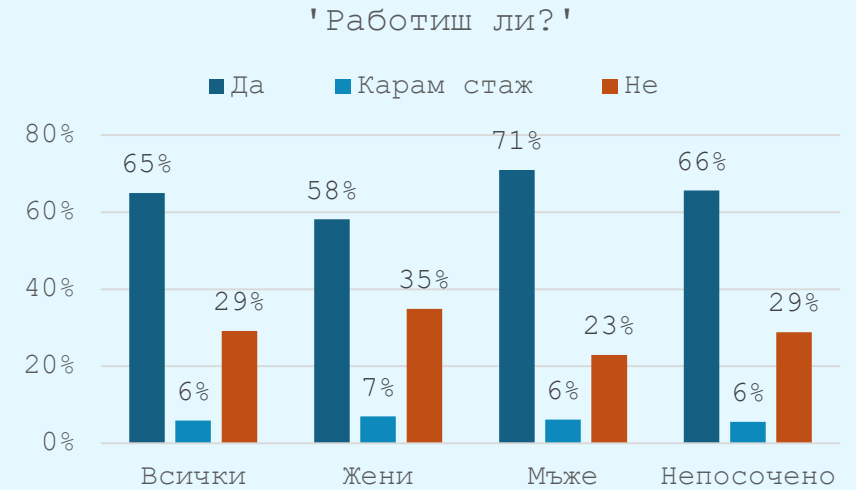
Над $\frac{3}{4}$ от всички са жители на София и големите градове, а общо градското население в извадката е 95%.

Профил участниците по заетост

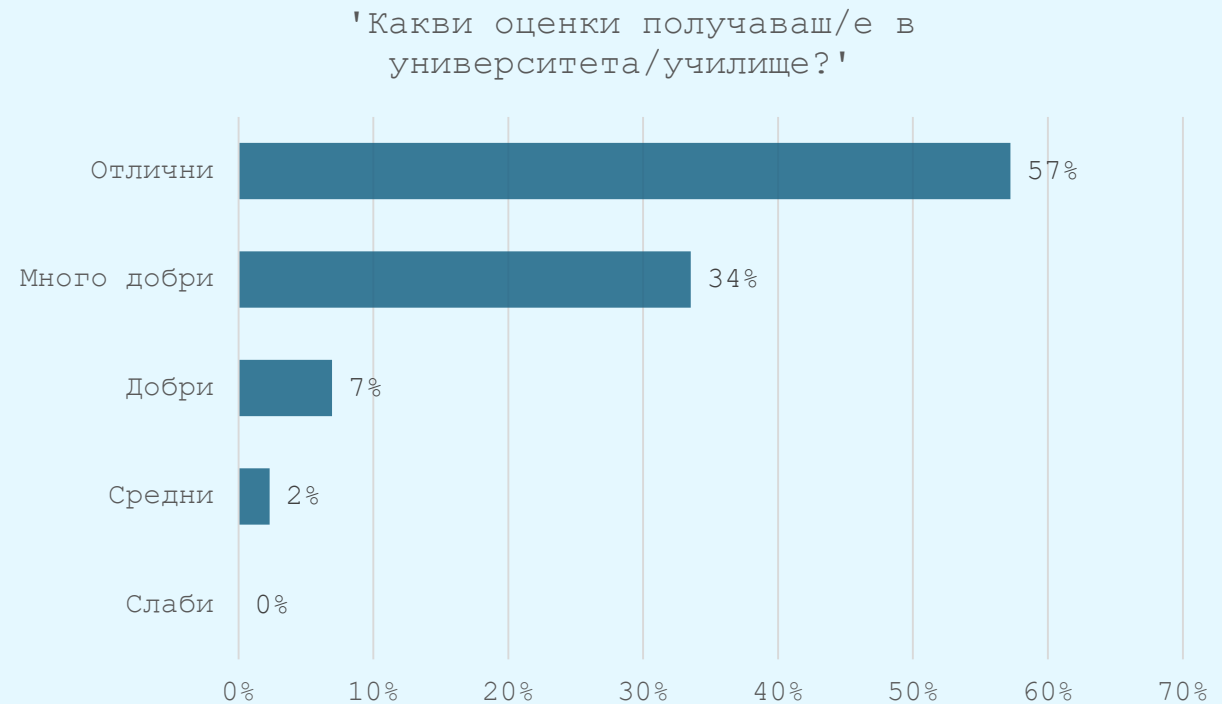
Заети са близо 60% от всички, а стажуват 7%. Малко над 1/3 са неработещите, което потвърждава хипотезата, че повечето от студентите работят или стажуват успоредно с обучението си. Този модел е в по-голяма степен разпространен сред мъжете, както и във възрастовите групи над 26 години, където всеки 9 от 10 участника е зает.

Профил на участниците по успех

Проучването е привлякло студенти с различно ниво на успех. Все пак, 90% от всички декларират, че са с много добри и отлични оценки в университета.

РАЗДЕЛ 3 – ЧЕТЕНЕТО

Защо и по колко четем?

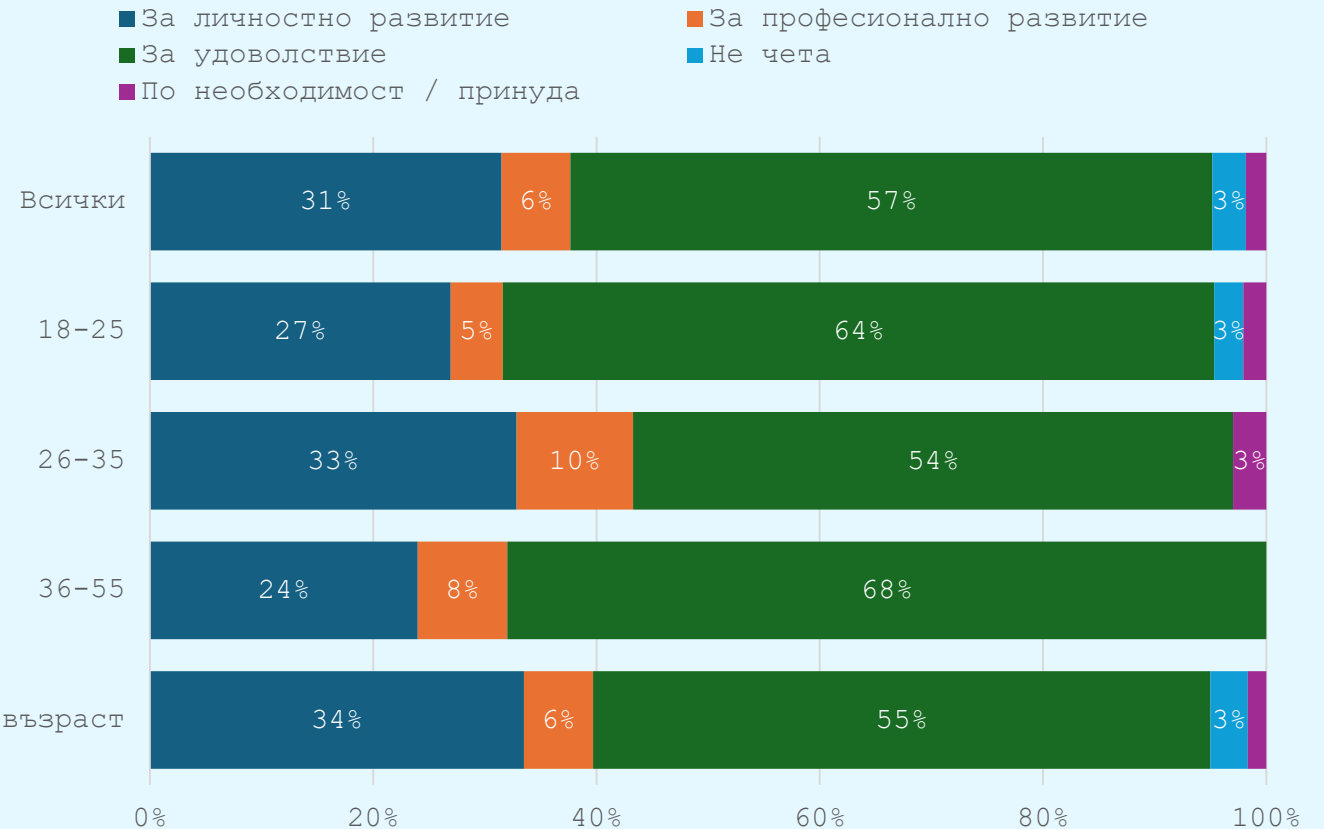
Защо четем книги?

Разгледано по възраст

Основният мотив да четем книги, и то със значително по-голяма тежест от останалите, е удоволствието. Едновременно с това, значителен е делът на посочилите, че четат основно за личностно развитие, което предполага и висока степен на осъзнатост и целепологане сред участниците в проучването.

И не на последно място, за между 5 и 10% книгите са свързани с професионалното развитие, което е донякъде очаквано за аудиторията на един университет.

'Защо четеш книги?'

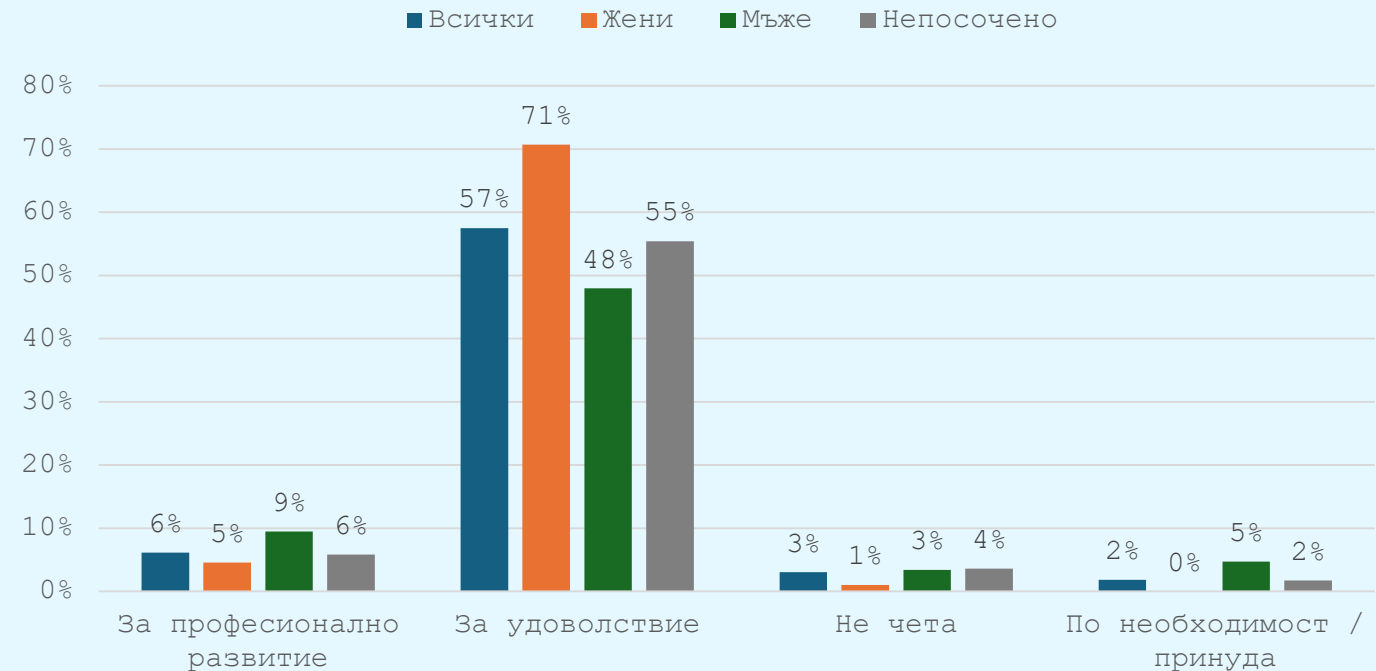

Защо четем книги?

Разгледано по възраст

Картината по пол показва и видими различия по пол. Сред жените много по-често ще срещнем четящи най-вече за удоволствие, докато при мъжете почти два пъти повече са тези, които четат във връзка с професионалното си развитие в сравнение със същата категория сред жените.

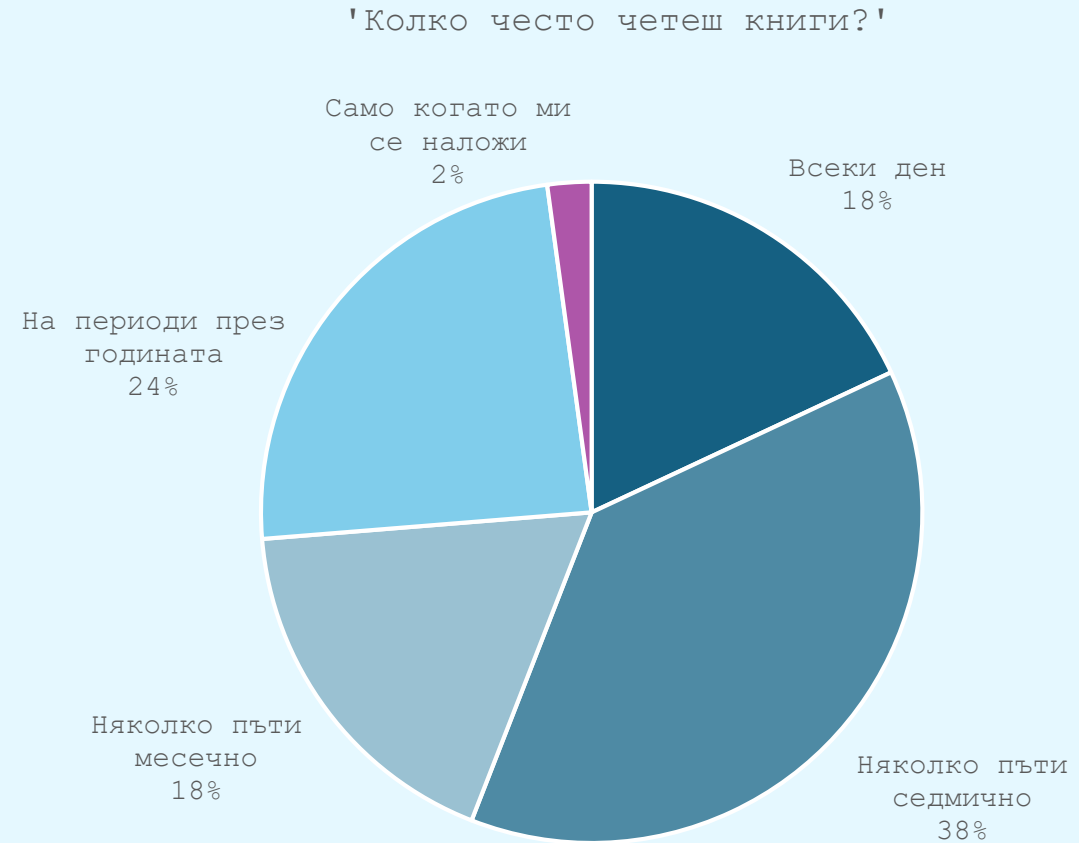
'Защо четеш книги?'

Колко често четем книги?

Близо 60% от анкетираните четат повече от веднъж седмично а останалите по-рядко, като само 2% четат само при необходимост.

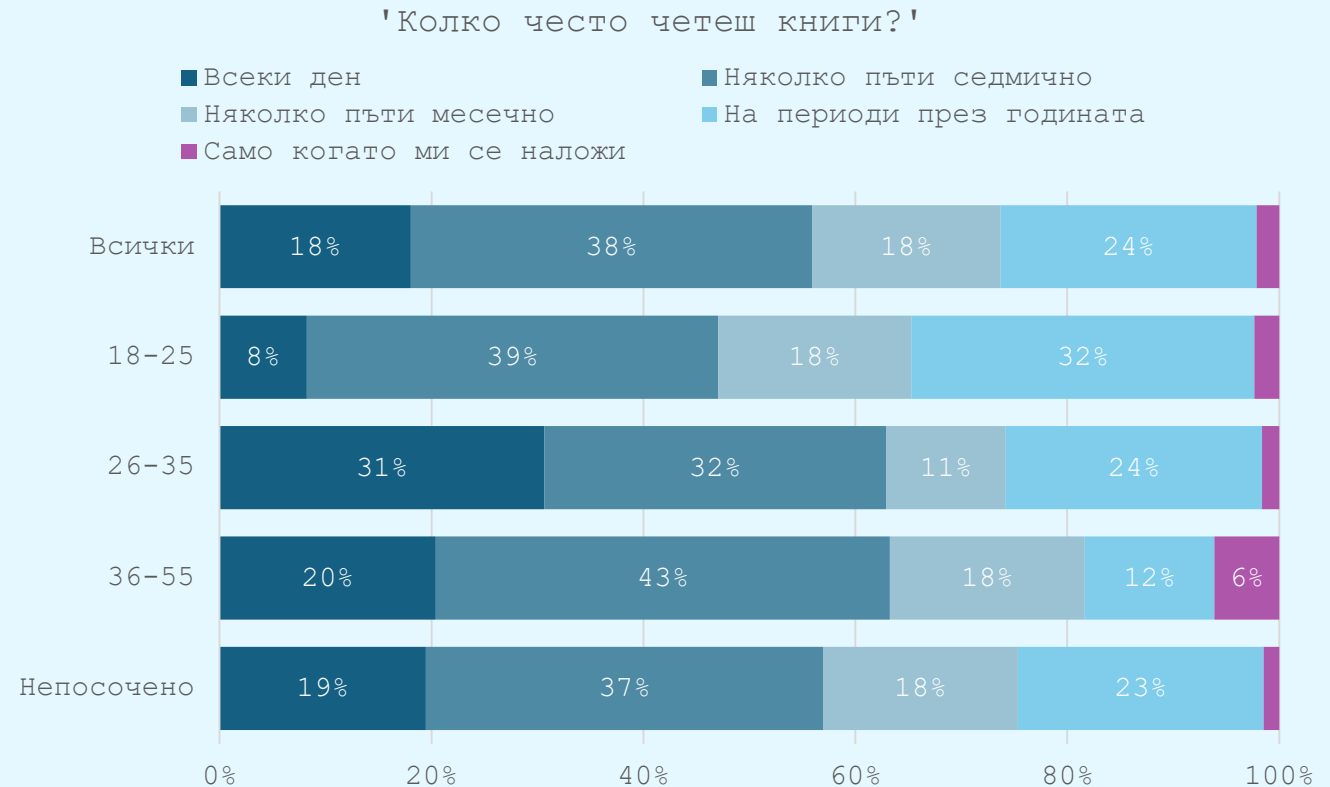

Колко често четем книги?

Разгледано по възраст

Като най-четяща възрастова група се очертават 26–35 годишните, както и по-възрастните от тях. Сред студентите тези дялове са отчетливо по-ниски, но също така и тук близо половината четат поне няколко пъти седмично.

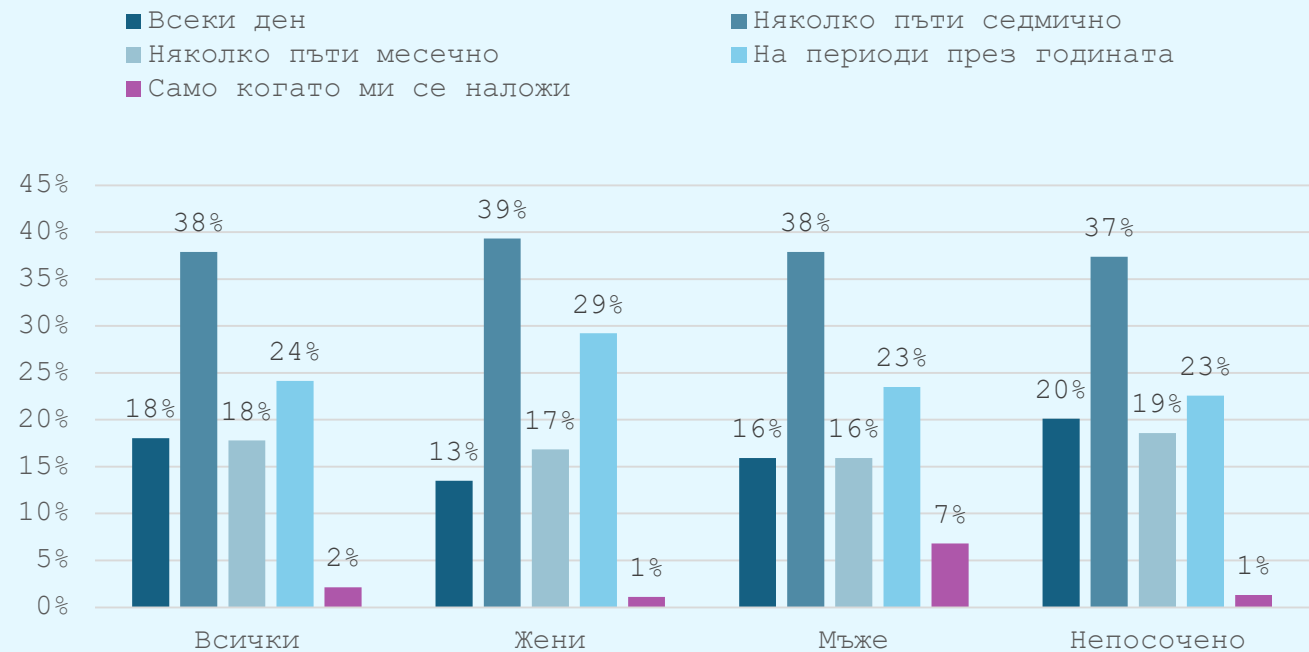

Колко често четем книги?

Разгледано по пол

Тук можем да видим, че почти един и същ модел на четене се възпроизвежда сред мъже и жени, особено сред първите три категории на честотата на четене. И тук прави впечатление сравнително високият дял на мъжете, които споделят, че четат само при необходимост, което предполага по-висока активност непосредствено преди и по време на изпитните сесии.

'Колко често четеш книги?'

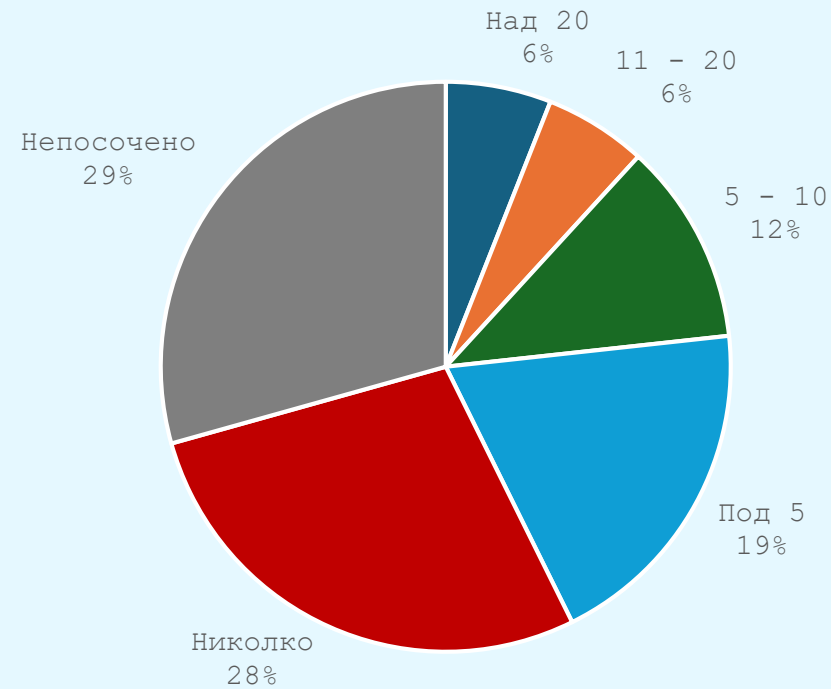

Посещаваме ли библиотека?

Сегментът, който посещава библиотеката под 5 пъти, са 19%. Значителен процент от анкетираните не са посещавали библиотека или не са посочили честотата на своите посещения. Тези резултати могат да подсказват по-широк тренд на намаляване на интереса към библиотеките, най-вече поради наличието на дигитални ресурси или промени в навиците за четене.

'Колко пъти за година посети библиотека?'

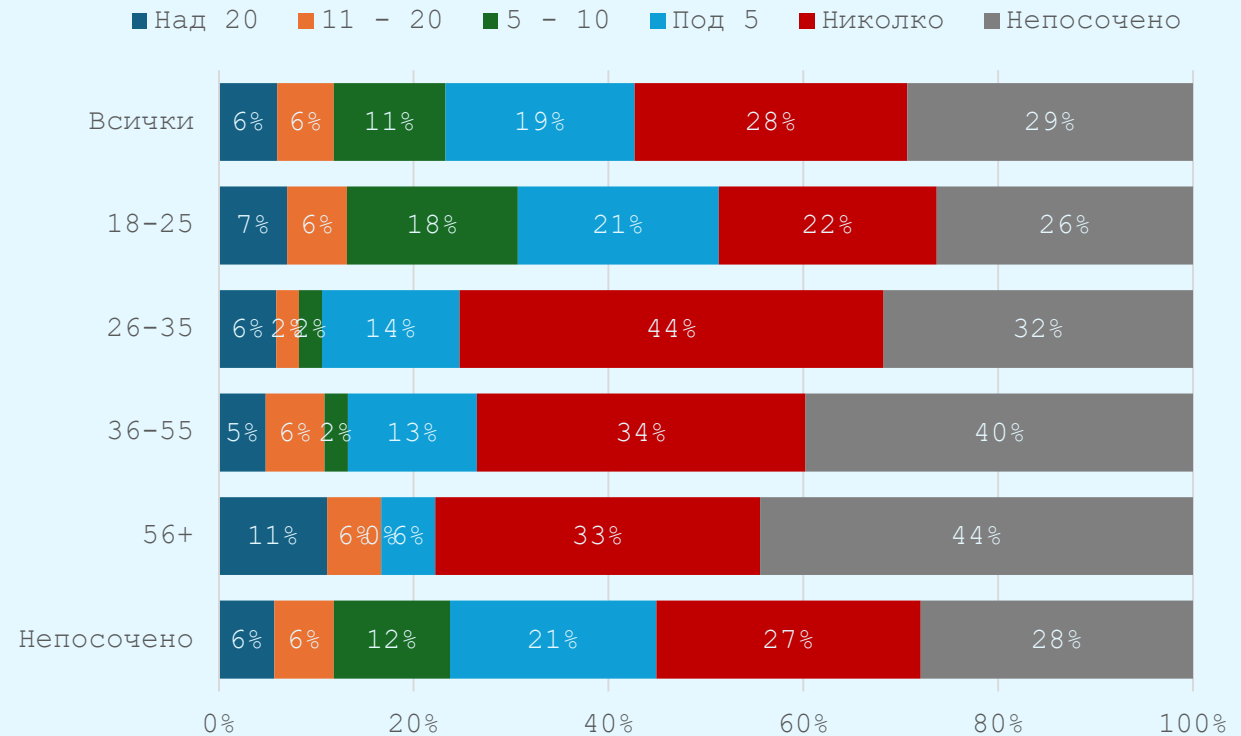

Посещаваме ли библиотека?

Разгледано по възраст

По-висок процент на посещения "над 20 пъти годишно" се наблюдава при най-младите и най-възрастните участници. В същото време, значителен процент от анкетираните във всяка възрастова група не са посочили честотата на своите посещения, което може да бъде интерпретирано като липса на интерес.

'Колко пъти за година посети библиотека?'

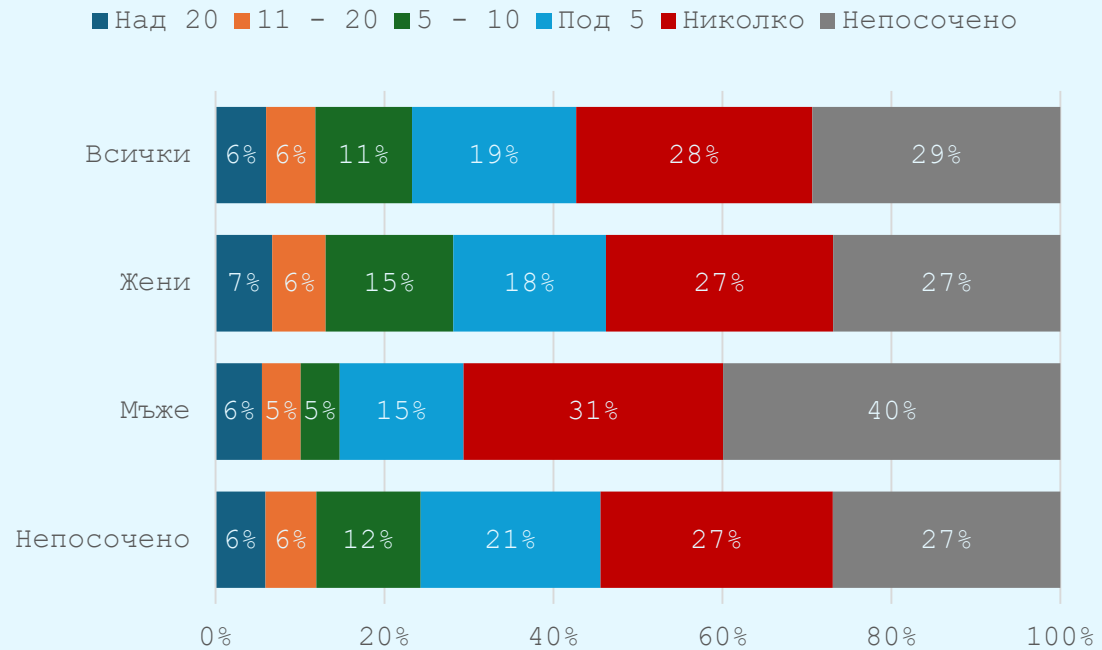

Посещаваме ли библиотека?

Разгледано по пол

Жените изглеждат по-активни в библиотечните посещения, което се изразява в по-голям процент на посещения "над 20 пъти годишно" и "между 5 и 10 пъти годишно". Това може да се свърже с различни както с читателски предпочитания и поведение по отношение на традиционните форми на образование и развлечение, така и с по-ниския брой на работещи жени, в сравнение с мъжете.

'В детството чели ли са ти книжки?'

РАЗДЕЛ 4 – ЖАНРОВЕТЕ

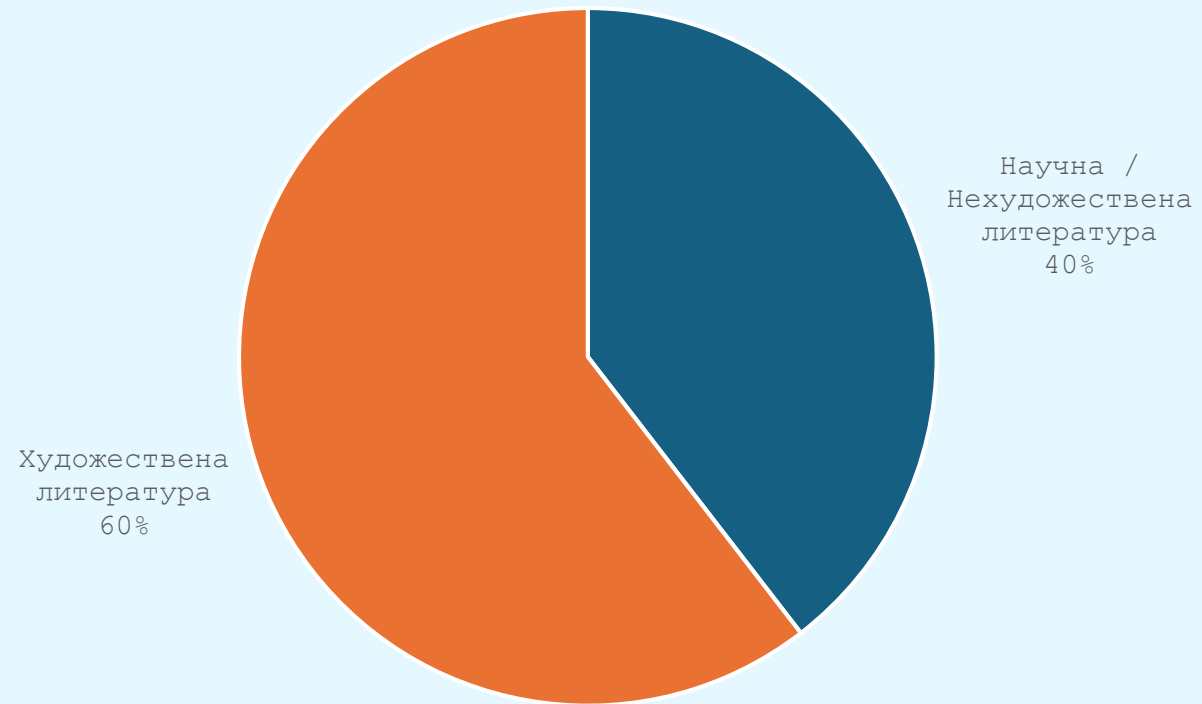
Какво избираме да четем?

Какви книги четем?

Макар и художествената литература да е основен избор, добре би било да отбележим, че делът на нехудожествената и научна литература, макар донякъде очаквано, е много висок.

'Какво четеш най-често?'

Какви книги четем?

Разгледано по възраст

Съотношението между художествена и друга литература е много сходно за различните поколения в проведеното проучване.

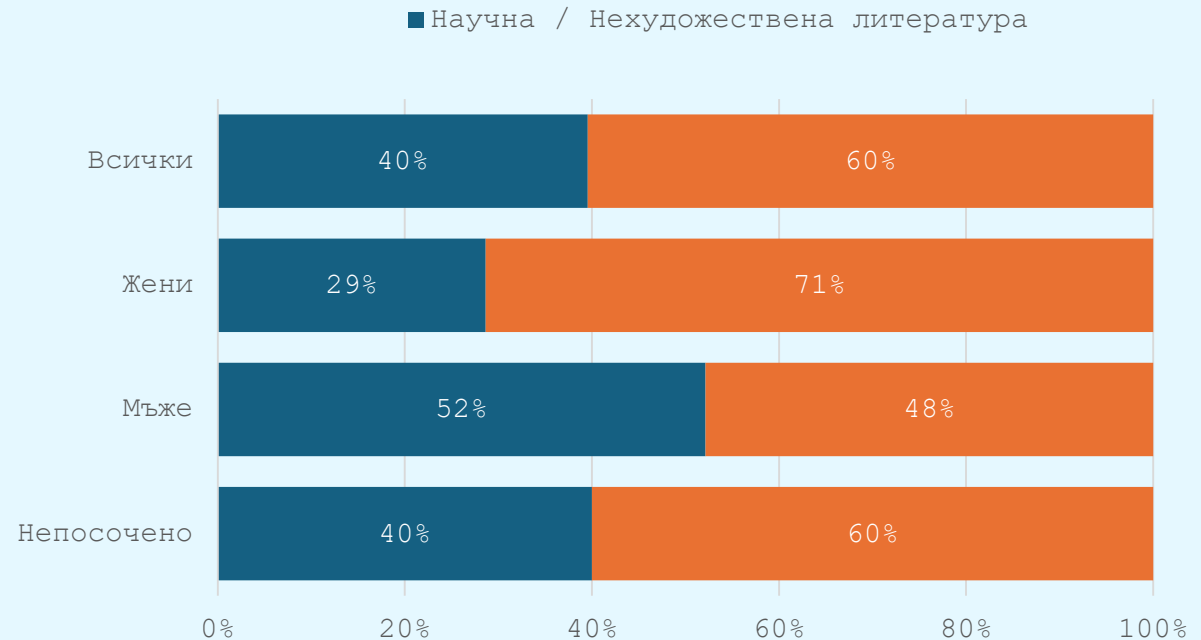

Какви книги четем?

Разгледано по пол

Различието по пол в съотношението на двата основни дяла литература потвърждават и направения по-горе извод, че жените четат повече за удоволствие, което е пряко свързано именно с художествените произведения.

'Какво четеш най-често?'

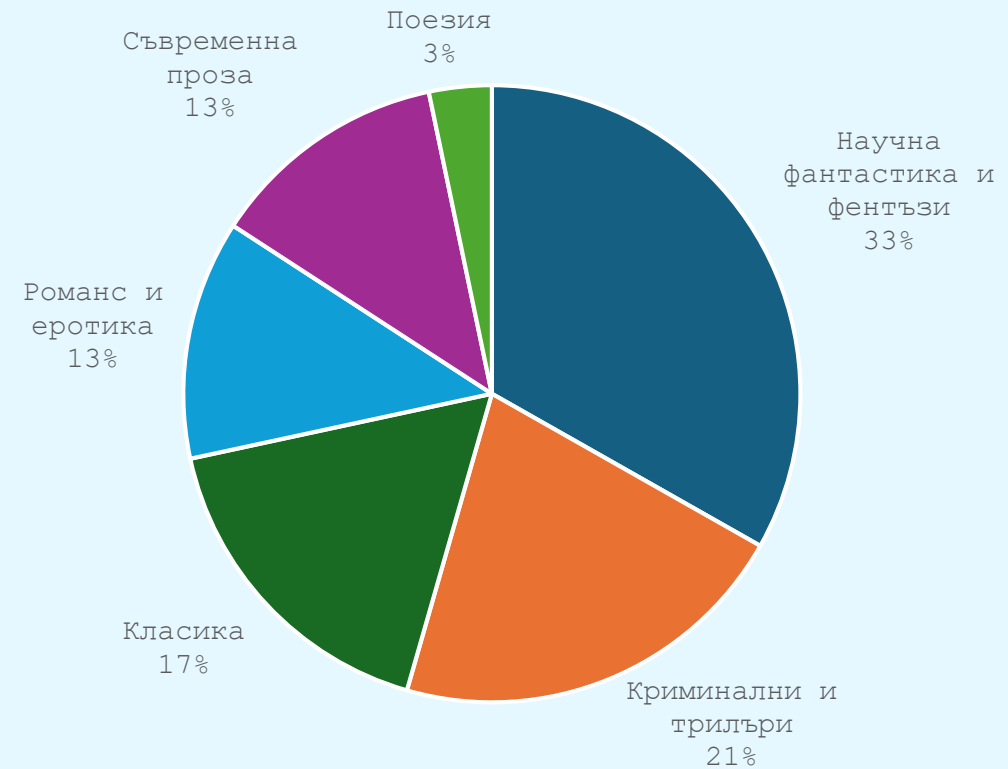

Какви жанрове художествена литература избираме?

Сред жанровете на художествената литература, научната фантастика и фентъзи доминират с 33%, следвани от класиката с 17% и криминални и трилъри с 21%. Поезията, съвременната проза и романа/еротиката също са представени, като всеки от тях е избран от около 13% от участниците.

'Кой е любимият ти жанр художествена литература?'

Какви жанрове художествена литература избираме?

Разгледано по възраст

Интересното разпределение по възрастови групи показва, че участниците на възраст между 26 и 35 години са най-склонни да избират научна фантастика и фентъзи, докато по-възрастните участници (36-55 години) се насочват към класиката. Това може да се обясни с различните интереси, които идват с възрастта и житейския опит.

Какви жанрове художествена литература избираме?

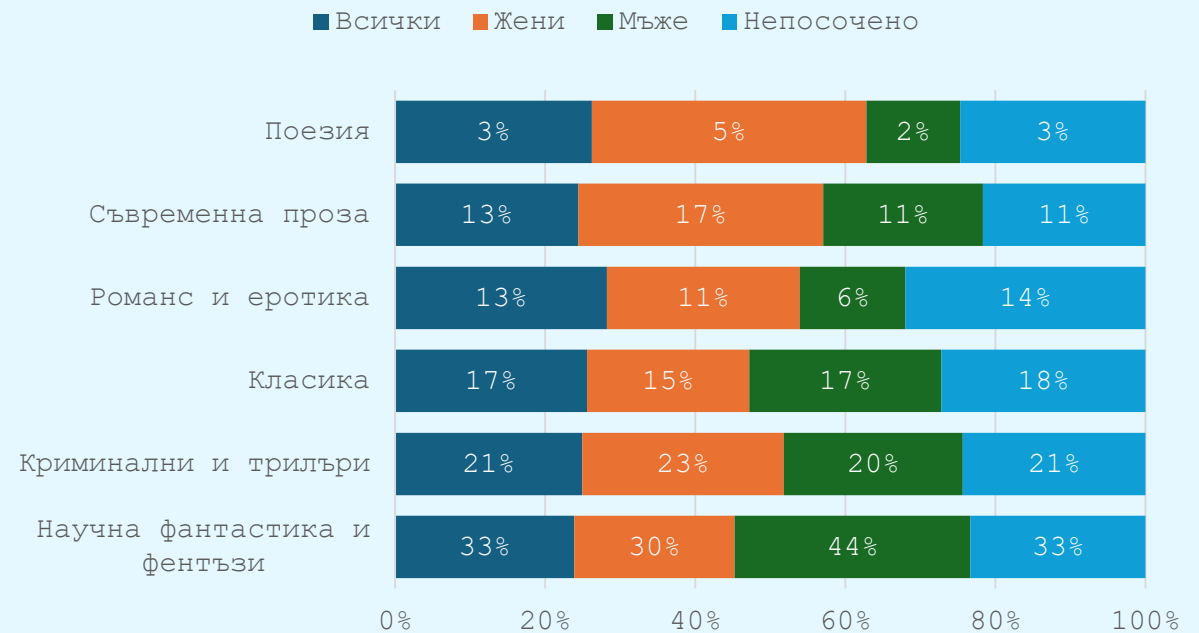
Разгледано по пол

Жанрът научна фантастика и фентъзи се откроява като най-популярен. По-висок процент от мъжете (44%) предпочитат този жанр в сравнение с жените (30%).

Класиката и криминалните романи и трилъри също са популярни, като за класиката има почти равно разпределение между мъжете и жените, а криминалните и трилърите са малко по-предпочитани от мъжете.

Романсите и еротиката са

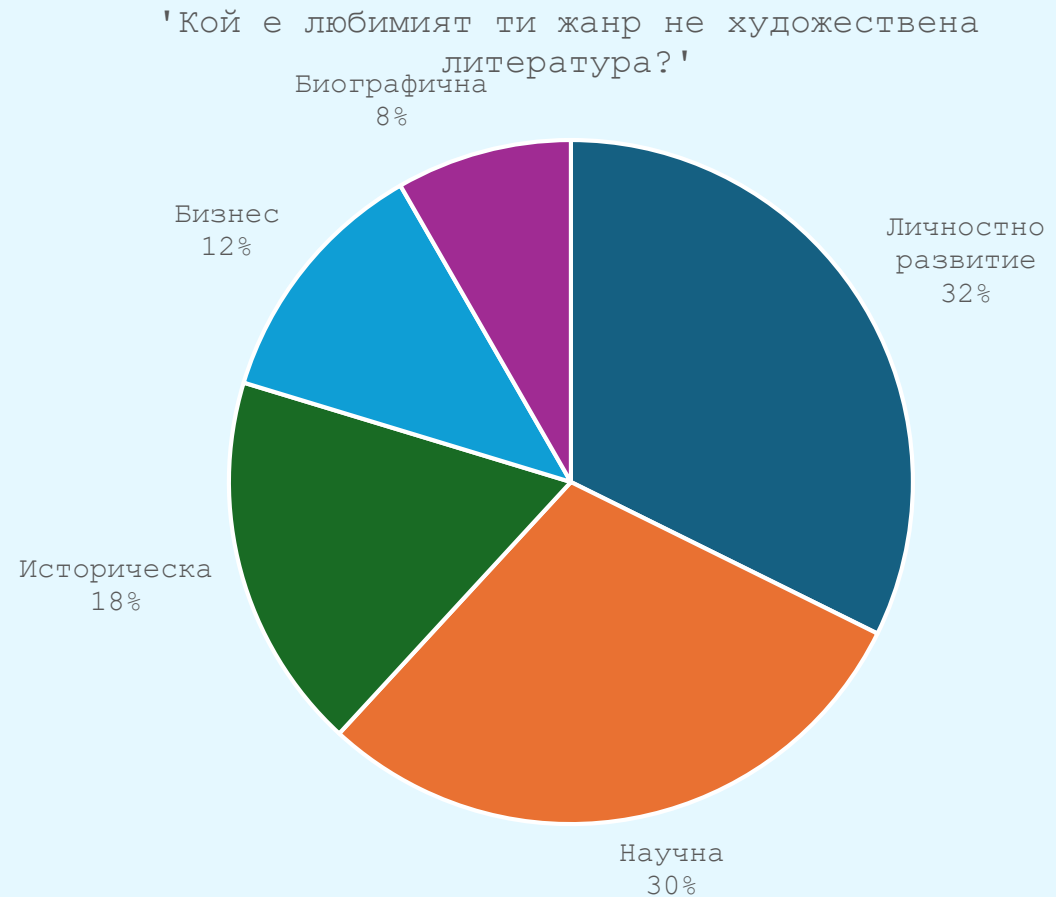
'Кой е любимият ти жанр художествена литература?'

Какви жанрове не художествена литература избираме?

Личностното развитие е най-популярният жанр с 32%, следван от научната литература с 30% и историческата литература с 18%. Биографичната и бизнес литературата също са предпочитани, съответно с 8% и 12%.

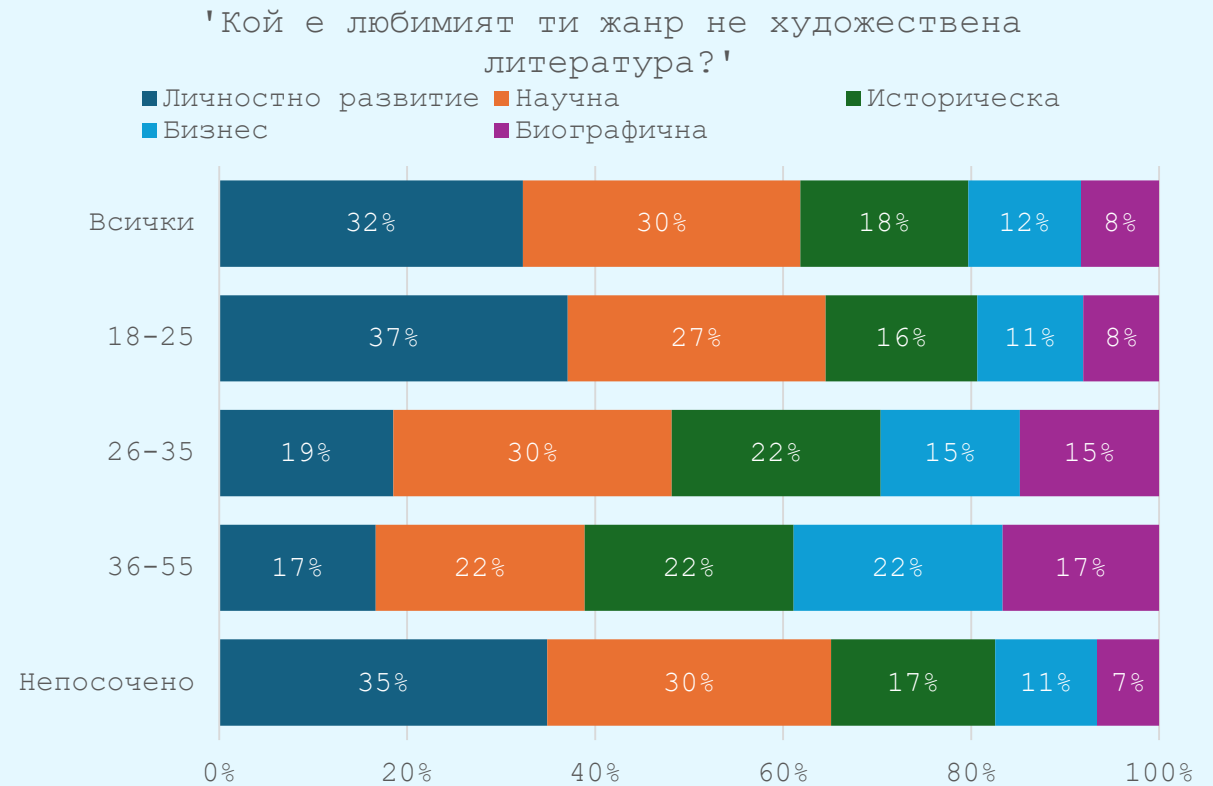

Какви жанрове не художествена литература избираме?

Разгледано по възраст

Има ясни разлики в предпочитанията на различните възрастови групи. Например, отговорите на възрастовата група 18-25 години показват, че 37% предпочитат лично развитие и 27% научната литература, докато във възрастовата група 26-35 години интересът към научната литература и историческата литература е равен – 30% и 22%

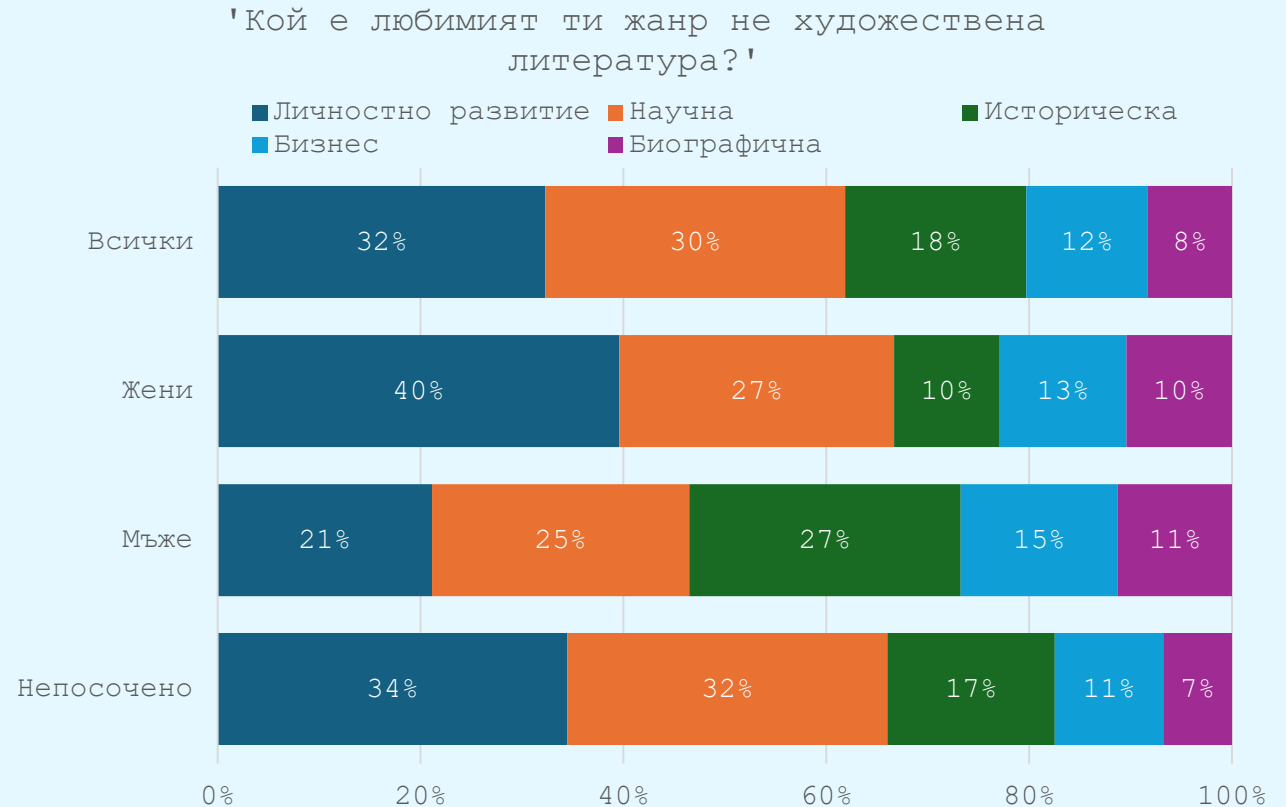

Какви жанрове не художествена литература избираме?

Разгледано по пол

Жените са с най-висок дял на изданията за лично развитие (40%), докато мъжете имат по-равномерно разпределение, като 27% предпочитат историческа литература и 25% – научна.

РАЗДЕЛ 5 – ОЩЕ ЗА КНИГИТЕ

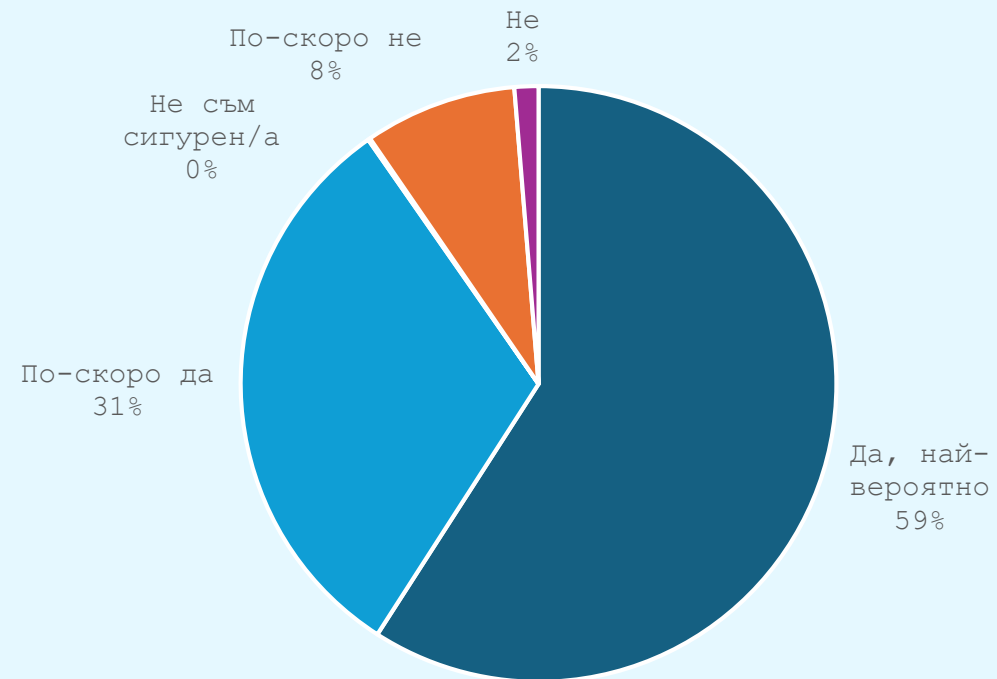
Какво ни стимулира да четем?

Четем ли книгата която ни подарят?

59% от участниците са посочили, че ако им бъде подарена книга, "най-вероятно" ще я прочетат. Интересното е, че 31% отговарят с "по-скоро да", което формира общ резултат от 90%, което показва, че подарявайки книга, ние наистина стимулираме четенето на нашите близки, колеги и приятели.

'Ако ти подарят книга, ще я прочетеш ли?'

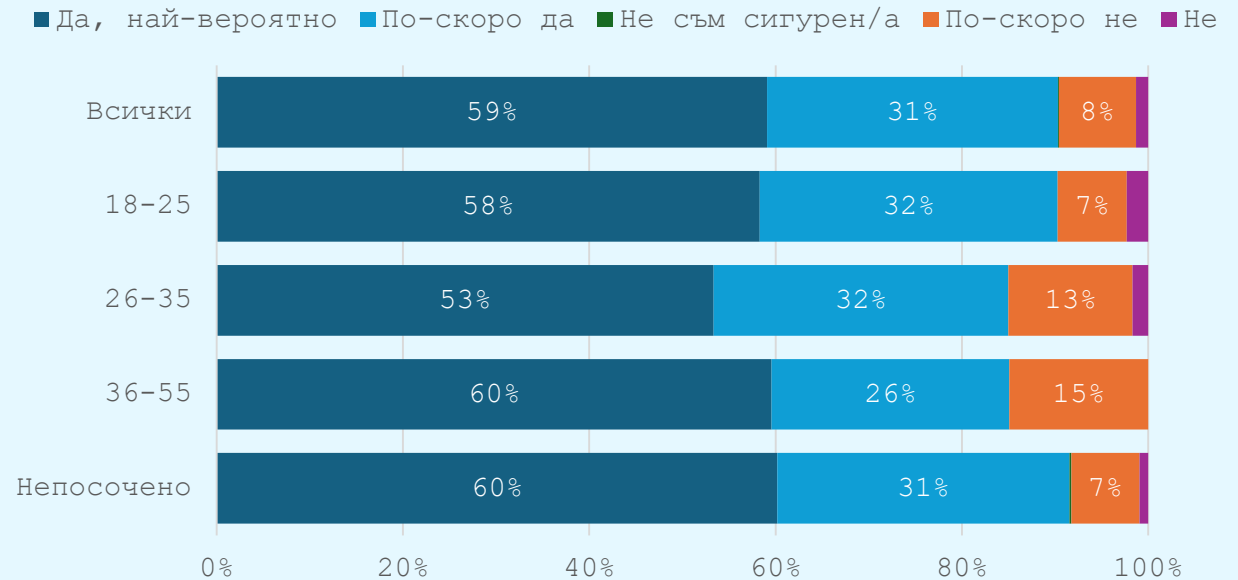

Четем ли книгата която ни подарят?

Разгледано по възраст

Не се забелязват съществени различия между отделните поколения, но все пак трябва да бъде отбелязана малко по-ниската степен на готовност на икономически най-активните поколения, над 26 г., да прочетат подарената им книга.

'Ако ти подарят книга, ще я прочетеш ли?'

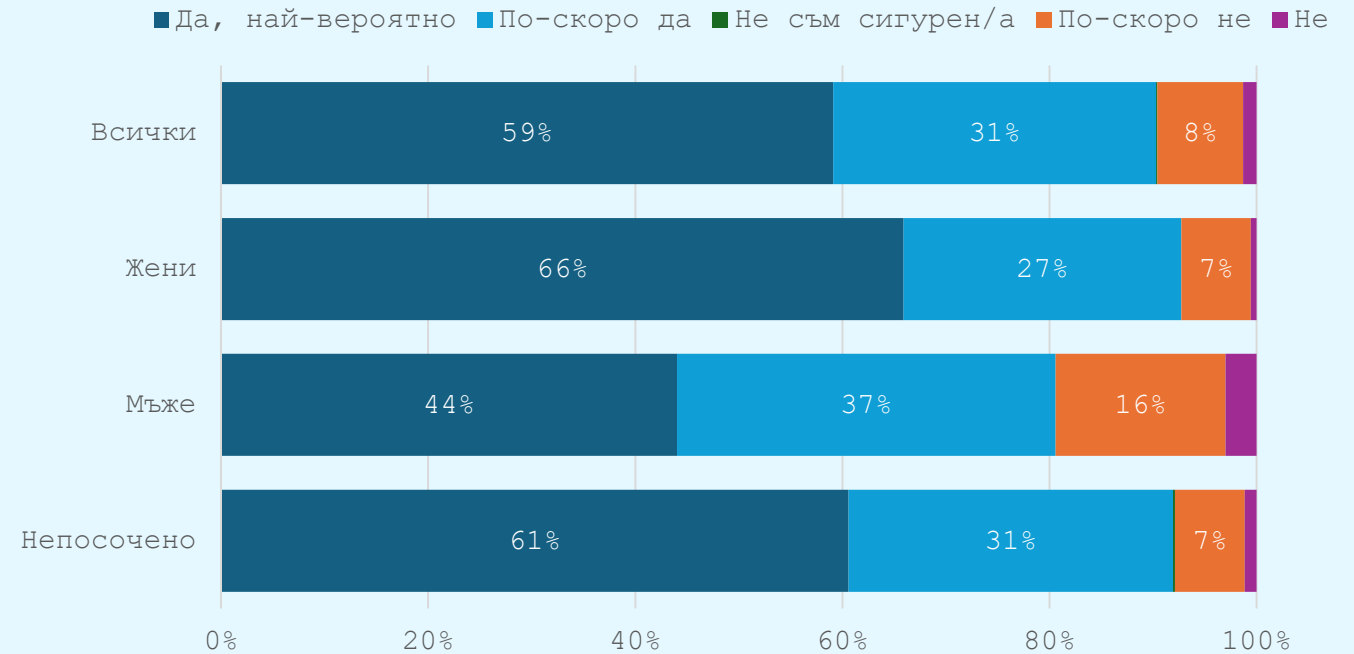

Четем ли книгата която ни подарят?

Разгледано по пол

Данните ясно показват, че жените са значително по-склонни да откликнат на подарък под формата на книга, за разлика от мъжете.

'Ако ти подарят книга, ще я прочетеш ли?'

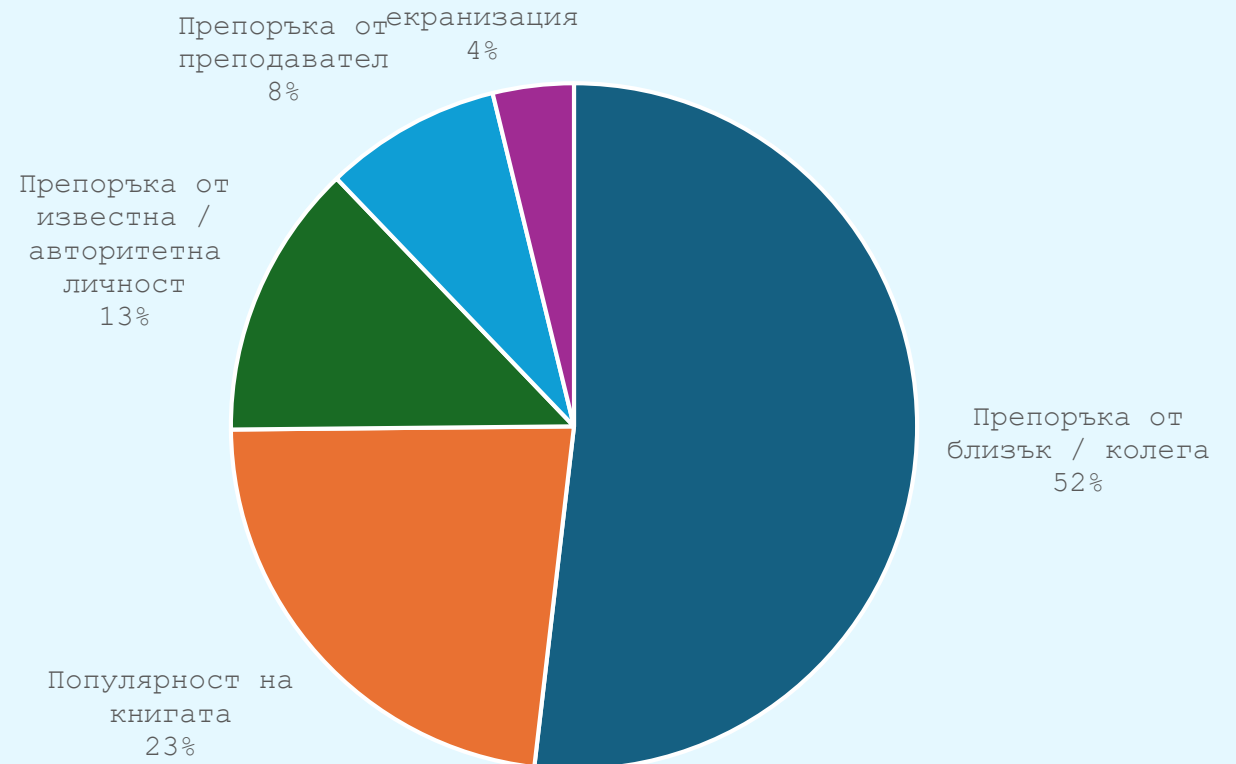

Какво ни провокира да потърсим дадена книга?

Основният стимул за активното ни търсене на дадена книга е препоръка от близък или колега, като това е основният отговор на 52% от всички. Препоръките от известни и авторитетни личности също играят значителна роля, с 13% от отговорите. Популярността на книгата е важен фактор за почти $\frac{1}{4}$ от анкетираните, а филмовите екранизации и препоръките от публични авторитети също предизвикват интерес, макар и в по-малка степен – съответно 8% и 4%.

'Какво най-вече би те накарало да намериш и прочетеш дадена книга?'
Заради филмова екранизация

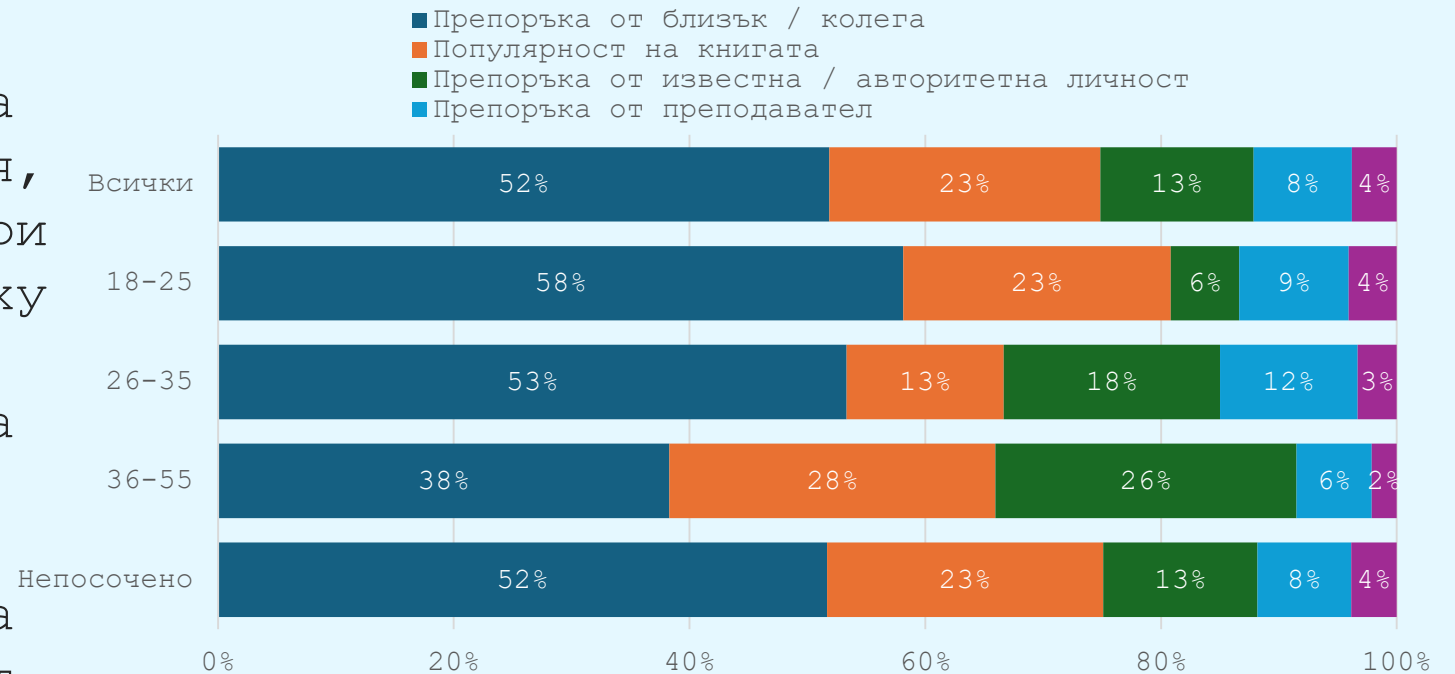
Какво ни провокира да потърсим дадена книга?

Разгледано по възраст

Тези наблюдения предлагат интересна перспектива за това как социалните взаимодействия, по-конкретно публичните фигури и преподавателите влияят върху читателските предпочитания и играят роля на стимулиране на четенето в университетските общности.

Въпреки това, авторитетите са сред най-рядко посочваните от 18-25 годишните. Това повдига въпроса наличието и влиянието на специфични поколенчески характеристики върху така формираните техни нагласи.

'Какво най-вече би те накарало да намериш и прочетеш дадена книга?'

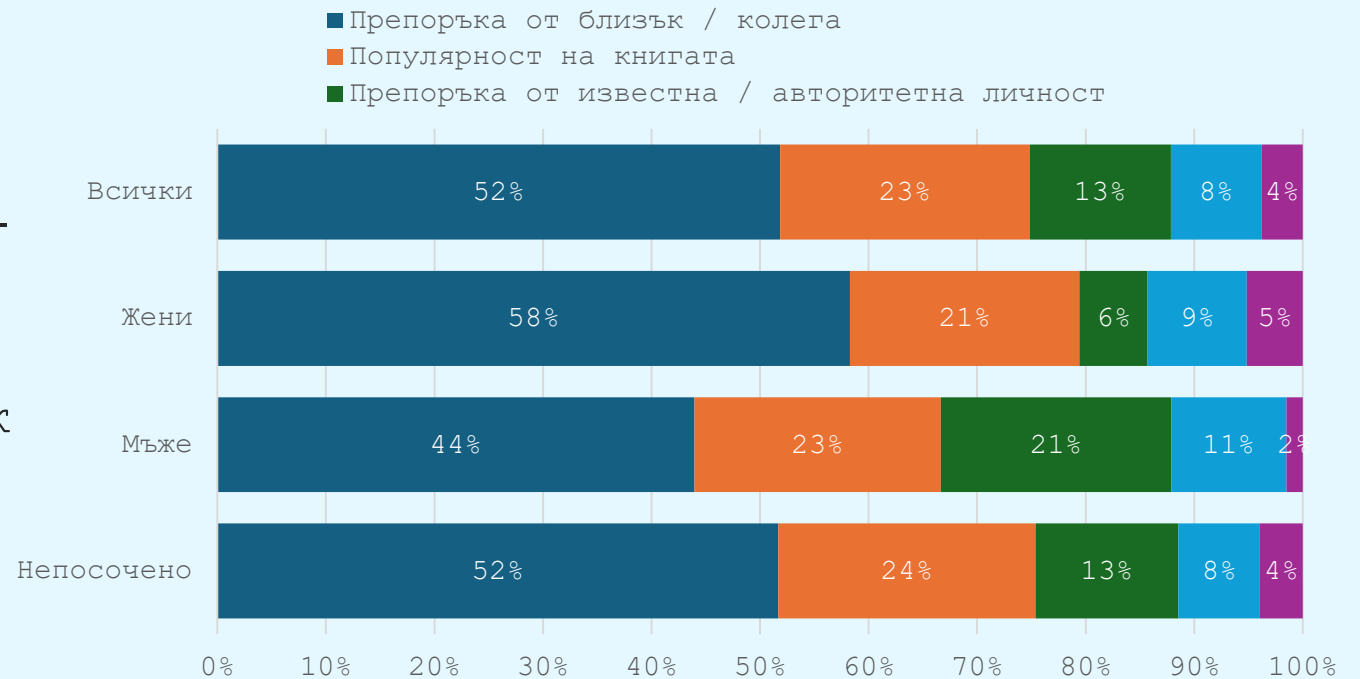

Какво ни провокира да потърсим дадена книга?

Разгледано по пол

Ролята на авторитетите е и основното различие между жените и мъжете. Първите в по-голяма степен се влияят от близкия си социален кръг, докато над три пъти е по-висок делът на мъжете, които посочват препоръката на публична фигура, като стимул за търсене на дадено заглавие.

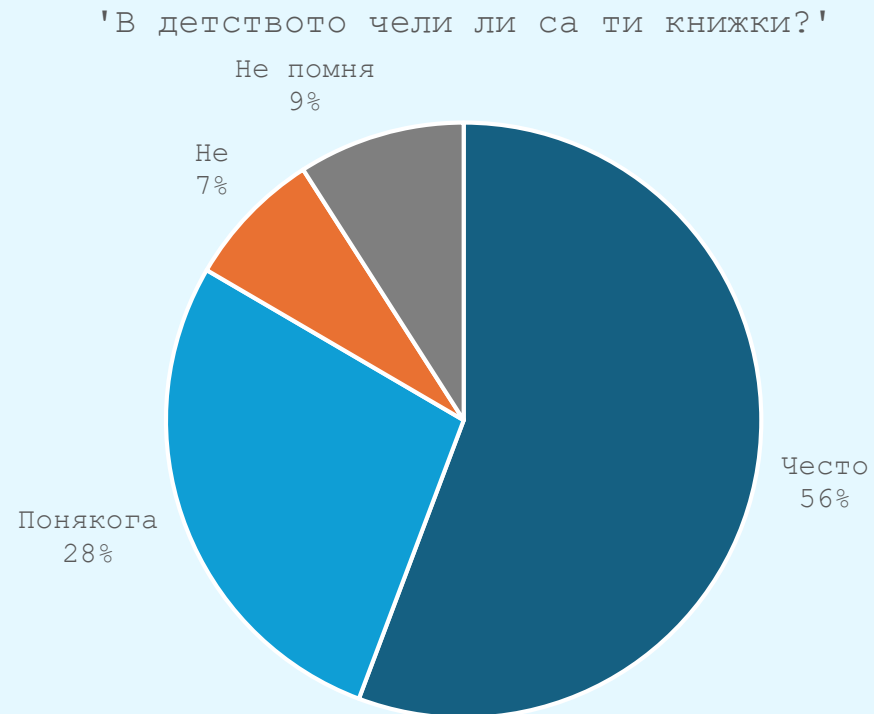
'Какво най-вече би те накарало да намериш и прочетеш дадена книга?'

Чели ли са ни като деца?

Значението на четенето за ранното детско развитие е доказано в редица научни изследвания. Данните показват, че, на 56% от анкетираните, често им е било четено като деца, което предполага стабилна основа за развиване на дълготрайни читателски навици. Около 28% от отговорите показват, че им е четено "понякога", докато само малък процент отговарят с "не помня" и "не", което предполага, че представителит на тази група са имали ограничен достъп до книги в

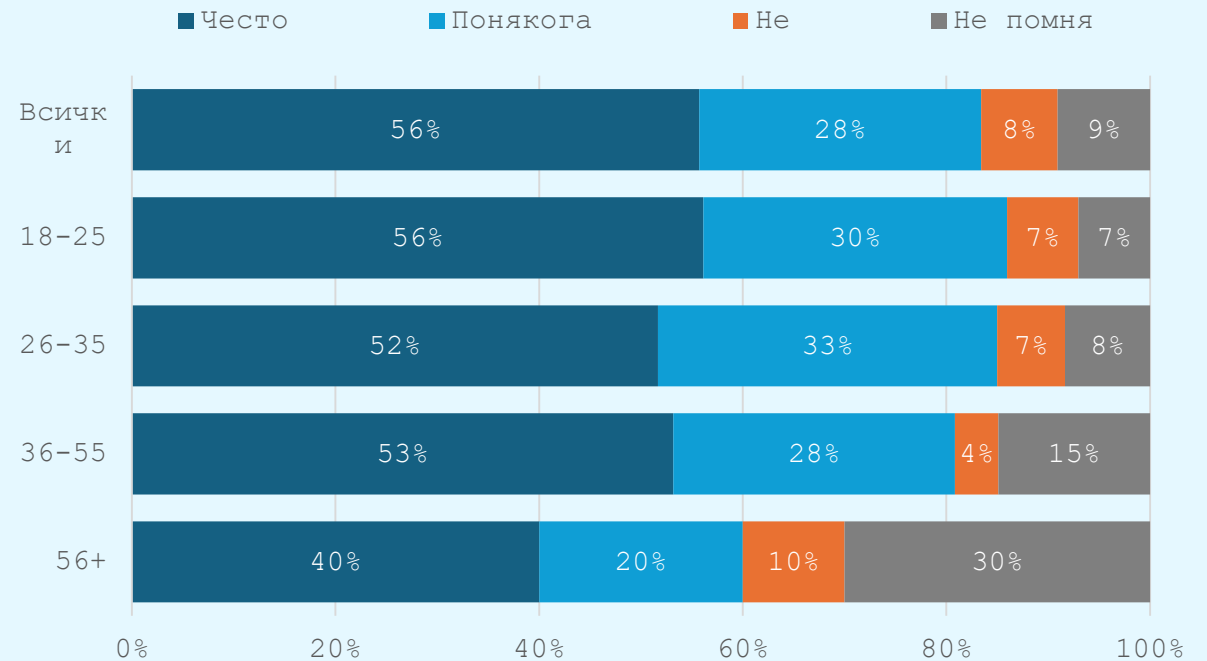

Чели ли са ни като деца?

Разгледано по възраст

Разпределението по възрастови групи показва сходни тенденции, където по-младите възрасти (18-25 и 26-35 години) са били изложени на читателска култура, което вероятно е оказало влияние върху техните текущи читателски интереси и активност. Интересно е да се отбележи, че възрастовата група 36-55 години също показва висок дял четене в детството, което подчертава стойността, която те отдават на книгите, въпреки заетостта

'В детството чели ли са ти книжки?'

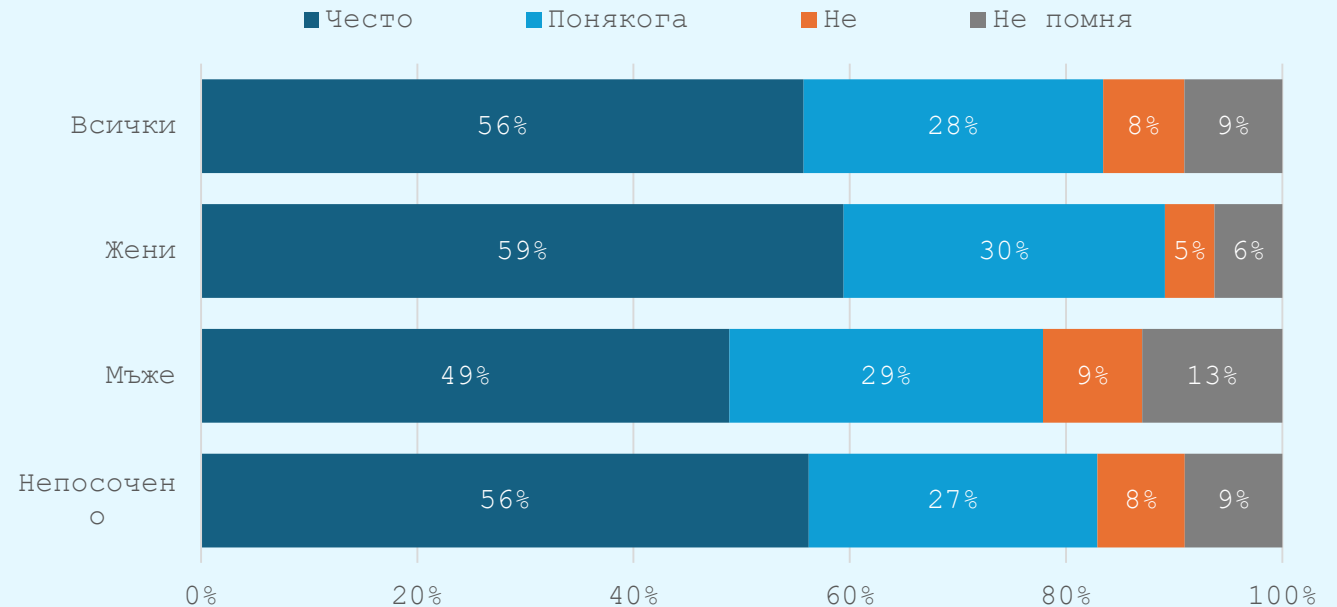

Какви жанрове не художествена литература избираме?

Разгледано по пол

Отговорите по пол показват леко по-висок процент на жените, на които родителите са чели често като деца, в сравнение с мъжете. Тази разлика може да има отношение към потенциално различни социално-културни модели на родителство, по отношение на читателската активност при отглеждането на момичета и момчета.

'В детството чели ли са ти книжки?'

РАЗДЕЛ 6 – РОЛЯТА НА ЧЕТЕНЕТО В ЖИВОТА НИ

Какво значение смятаме, че има то за нас?

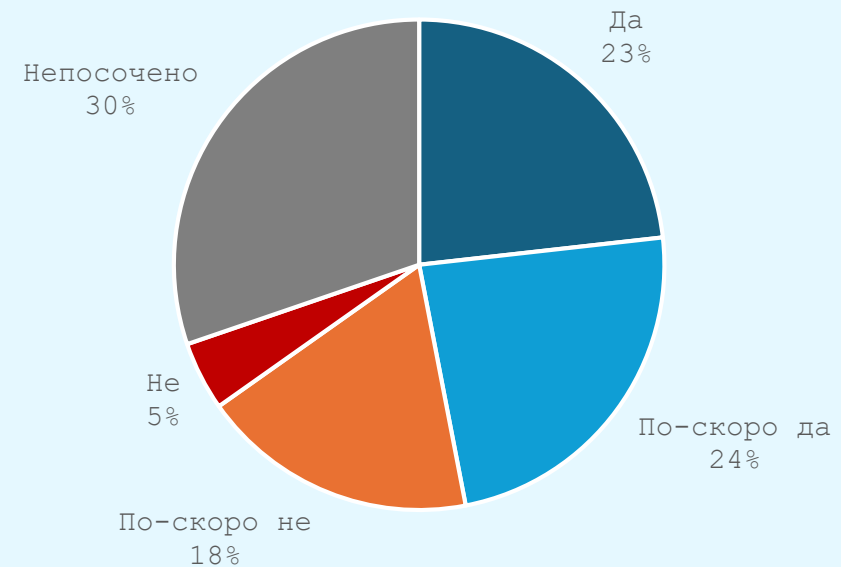

Четенето в интернет алтернатива ли е на четенето на книги за обогатяване на общата култура?

Отговорите на този въпрос са ориентир за ролята на интернет като средство за обогатяване на културата. Виждаме, че възприемането на интернет като алтернативен източник за културно обогатяване е споделено от почти половината от анкетираните.

От друга страна, въпреки нарастващата роля на дигиталните практики, традиционното четене на книги

'Четенето в интернет алтернатива ли е на четенето на книги за обогатяване на общата култура?'

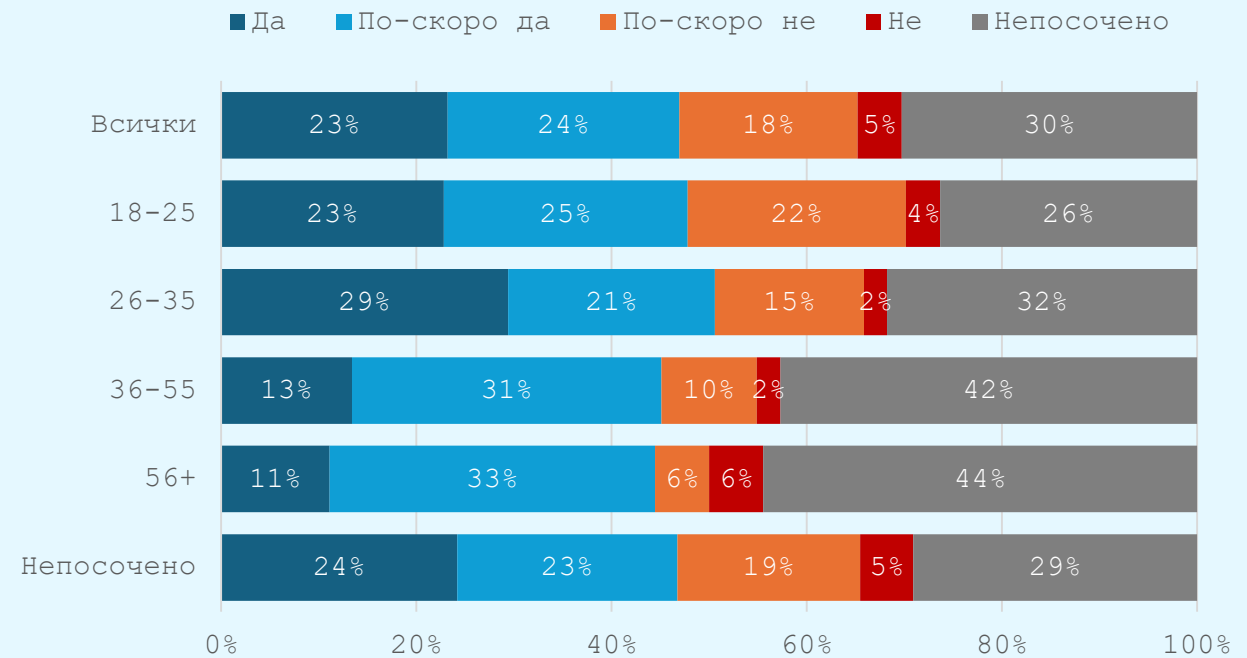

Четенето в интернет алтернатива ли е на четенето на книги за обогатяване на общата култура?

Разгледано по възраст

Групата на 26–35 годишните е най-отворена към дигиталните канали за знание, което може да бъде обяснено с тяхната свързаност с технологиите и факта, че са израснали в периода на нарастващо присъствие на интернет. Най-младите хора все още формират своите възгледи относно темата не са толкова

'Четенето в интернет алтернатива ли е на четенето на книги за обогатяване на общата култура?'

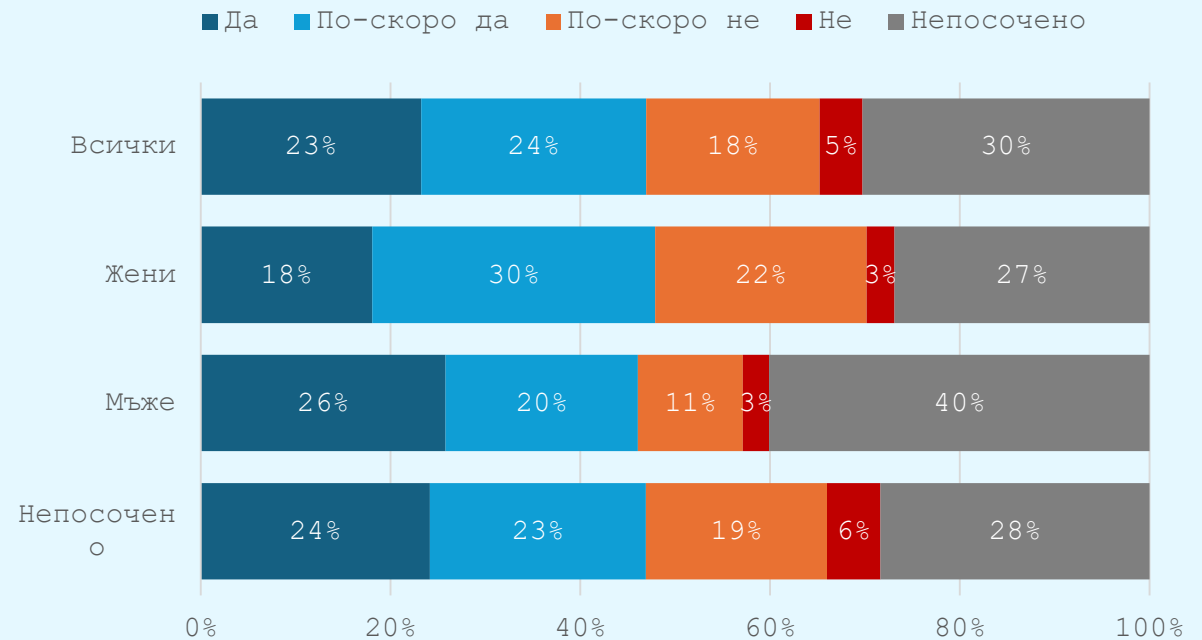

Четенето в интернет алтернатива ли е на четенето на книги за обогатяване на общата култура?

Разгледано по пол

Възприемането на четенето в интернет в сравнение с традиционното четене на книги е различно между половете. Мъжете изглеждат по-склонни да виждат четенето в интернет като алтернатива, в сравнение с жените. Това може да се интерпретира като прагматичен подход от страна на мъжете, които са и по-възприемчиви към технологиите. По-голям дял

'Четенето в интернет алтернатива ли е на четенето на книги за обогатяване на общата култура?'

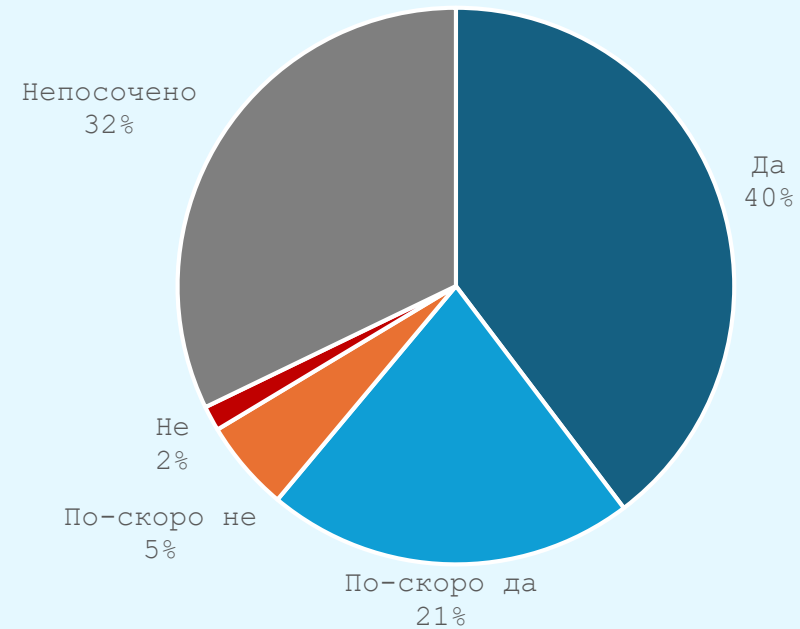

Има ли връзка между четенето на книги и личностния и професионален успех?

С 61% от анкетиранияте, отговарящи с "Да" и "По-скоро да", значителен дял от респондентите смятат, че четенето на книги допринася положително към личностно и професионално развитие. Това подчертава възприятието, че четенето е средство за придобиване на знания, разширяване на светогледа и развитие на критическо мислене, което реално може да

'Има ли връзка между четенето на книги и личностния и професионален успех?'

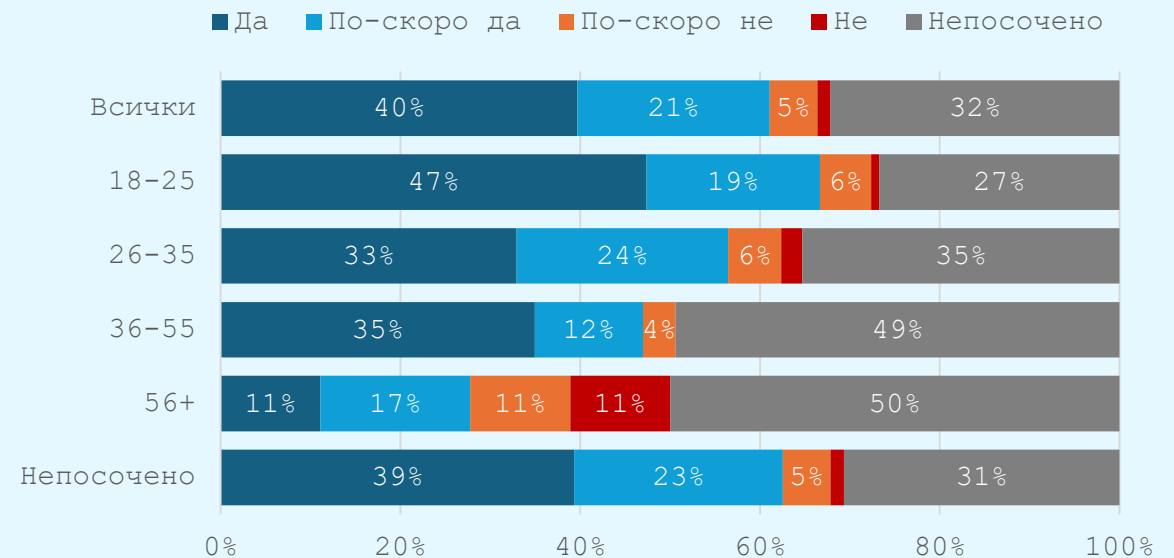
Има ли връзка между четенето на книги и личностния и професионален успех?

Разгледано по възраст

Възприемането на четенето като средство за успех се изменя с възрастта.

Най-младите участници (18-25 години) показват най-силна убеденост в положителната връзка между четенето и успеха. Най-възрастните участници са на противоположното мнение, като само 11% считат четенето за ключ към личностен и професионален успех, което най-вероятно е силно повлияно от

'Има ли връзка между четенето на книги и личностния и професионален успех?'

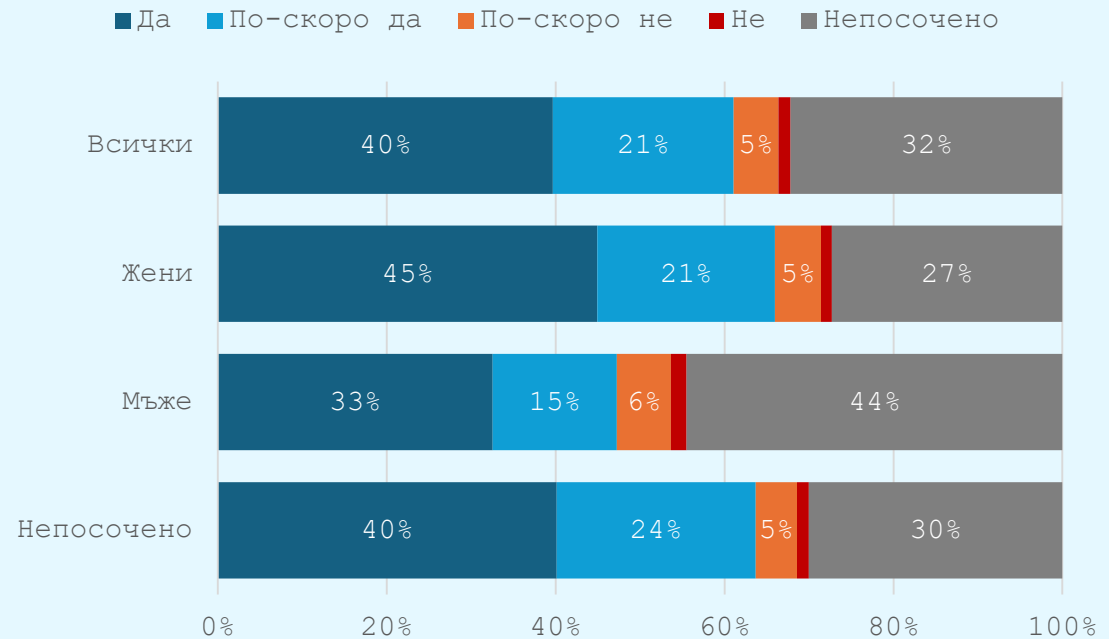
Има ли връзка между четенето на книги и личностния и професионален успех?

Разгледано по пол

Маркираната по-горе, по-видима сред жените, привързаност към четенето влияе и на нагласата за неговото позитивно влияние върху професионалното развитие.

По-ниските резултати при мъжете по-скоро отразява различие в начина, по който те възприемат четенето и значението му в своите стратегии за успех.

'Има ли връзка между четенето на книги и личностния и професионален успех?'

РАЗДЕЛ 6 – МАЛКО ОБРАТНА ВРЪЗКА ОТ УЧАСТНИЦИТЕ

Какво ни казахте?

Обратна връзка от участниците

Благодарим за активното участие в проучването и обратната връзка.

На финала бихме искали да споделим част от това, което ни написахте.

ЦЕНТЪР ЗА НОВИ
ТЕХНОЛОГИЧНИ СИСТЕМИ